

Sygn. akt III KZ 56/17

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk

w sprawie **Ł. K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2017 r.

zażalenia skazanego na pkt I postanowienia

Sądu Okręgowego w S.

z dnia 11 października 2017 r.,

o uznaniu za bezskuteczny wniosku skazanego Ł. K. o sporządzenie

i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 czerwca 2017 r.

p o s t a n o w i ł

**zmienić postanowienie w zaskarżonej części przez uznanie,
że:**

a) wniosek o przywrócenie terminu jest skuteczny;

**b) przywrócić skazanemu Ł. K. termin do złożenia wniosku o
sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem
Sądu Okręgowego w S. z dnia 17 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ka
.../17.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ka/17, Sąd Okręgowy w S. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w M. w sprawie między innymi Ł. K. Ł. K. prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej i nie pozbawiony wolności nie stawiał się na rozprawę apelacyjną. Odpis wyroku Sądu odwoławczego został mu doręczony dnia 4 lipca 2017 r. W dniu 10 lipca 2017 r. skazany skierował

do Sądu Okręgowego w S. wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Zarządzeniem z dnia 18 lipca 2017 r. upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w S. odmówił przyjęcia wniosku, wskazując na uchybienie terminu, który zaczął biec od dnia 27 czerwca 2017 r. i upłynął w dniu 4 lipca 2017 r.

Na powyższe zarządzenie zażalenie (wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu) wniósł skazany.

Postanowieniem z dnia 12 września 2017 r. (III KZ 43/17) Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie, uchylił zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazał do dalszego prowadzenia Sądowi Okręgowemu w S.

Sąd Okręgowy w Si. postanowieniem z dnia 11 października 2017 r., wniosek Ł.K. o sporządzenie i doręczenie opisu wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ka .../17, uznał za bezskuteczny.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył skazany, zarzucając orzeczeniu błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na uznaniu, że oskarżony Ł. K. nie dochował 7 dniowego terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu, co skutkowało uznaniem wniosku za bezskuteczny, w sytuacji gdy oskarżony o upłynięciu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku dowiedział się dopiero po otrzymaniu zarządzenia Sądu o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i wtedy dopiero, korzystając z pomocy prawnej podjął wiedzę o treści nowych przepisów k.p.k. dotyczących doręczenia orzeczeń sądowych w sprawach karnych, a nie jak błędnie przyjął Sąd w terminie przed złożeniem wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Skarżący wniósł o zmianę zapadłego orzeczenia i przywrócenie mu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Postanowienie w zaskarżonym zakresie jest wewnętrznie sprzeczne.

Jak wynika z części wstępnej powyższego orzeczenia Sąd Okręgowy rozpoznawał wniosek skazanego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o

sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem, zaś rozstrzygnął o bezskuteczności wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Następnie w uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że to nie wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem (jak rozstrzygnął) jest bezskuteczny, tylko wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku w wraz z uzasadnieniem jest bezskuteczny, gdyż niewątpliwie zgłoszenie wniosku w terminie zawitym, o jakim jest mowa w art. 126 § 1 k.p.k. jest warunkiem skuteczności wniosku o przywrócenie uchybionego terminu. Jeżeli termin ten nie został zachowany, to jak wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r., V KZ 80/12, OSNKW 2013 nr 2 poz. 18, wniosek powinien być w drodze zarządzenia uznany za bezskuteczny.

Nie był to jedyny błąd Sądu Okręgowego w tej sprawie. Sąd odwoławczy bowiem zupełnie bezpodstawnie ustalił, twierdząc – iż na podstawie oświadczenia złożonego przez Ł. K. na posiedzeniu Sądu Okręgowego w S. w dniu 11 października 2017 r. – że przeszkoda w terminowym złożeniu wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem ustała najpóźniej w dniu 11 lipca 2017 r., gdyż tego dnia adwokat poinformował skazanego, że ma 7 dni na złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku Sądu Okręgowego w S.

Należy zauważyć, iż skazany na wyżej wymienionym posiedzeniu oświadczył, że po pierwszej wizycie u adwokata, był w Sądzie Rejonowym w M. i osobiście „składałem tam jakieś pisma i pisałem też do Sądu Okręgowego” (k. 193). Rzeczywiście w aktach sprawy znajduje się prośba Ł. K. o rozłożenie nawiązki na raty oraz wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia kasacji złożone w dniu 11 lipca 2017 r. osobiście przez skazanego w Sądzie Rejonowym w M. Tego samego dnia skazany przesłał do Sądu Okręgowego w S. wniosek o doręczenie mu omawianego odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Następnie w dniu 24 lipca 2017 r. E. K. (żona skazanego) otrzymała odpis zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku Ł. K. o sporządzenie na piśmie i doręczenie „uzasadnienia wyroku w sprawie II Ka .../11.” Sąd w toku posiedzenia nie odebrał oświadczenia skazanego, kiedy i dlaczego spotkał się po raz drugi z adwokatem. Jednakże na podstawie treści zażalenia oraz kolejności pism procesowych złożonych w aktach sprawy należy przyjąć, iż odbyło się to w dniu 27

lipca 2017 r., czyli w dniu złożenia zażalenia na zarządzenie Sądu Okręgowego w S.z dnia 18 lipca 2017 r. w przedmiocie odmowy przyjęcia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w sprawie o sygn. akt II Ka .../11.

Na podstawie treści zażalenia, akt sprawy i doświadczenia życiowego należy więc przyjąć, iż o przekroczeniu terminu na złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem skazany dowiedział się w dniu 24.07.2017 r. (data odbioru odpisu zarządzenia). Nie ma żadnych racjonalnych powodów, żeby uznać tak jak to zrobił Sąd Okręgowy, że było to podczas pierwszej wizyty u adwokata, po której niezwłocznie sporządził trzy pisma (k. 164, 170, 173) do Sądu Rejonowego (2) i Sądu Okręgowego nie dotyczące jednak przywrócenia terminu. Na podstawie powyższych faktów przyjąć należy, iż wniosek o przywrócenie terminu zawarty w piśmie z dnia 27 lipca 2017 r. (k. 182) został sporządzony w ciągu 3 dni od ustania przeszkody w rozumieniu art. 126 § 1 k.p.k. i został błędnie oceniony (tylko w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia) za bezskuteczny.

Biorąc pod uwagę art. 16 § 2 k.p.k. w zw. z art. 16 § 1 k.p.k., skazany nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z uchybienia terminowi do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie na piśmie odpisu uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV KZ 5/17). Realizacja obowiązku stosownego pouczenia stanowić powinna dla stron gwarancję zabezpieczenia ich interesów w warunkach zmieniającego się zakresu ich uprawnień (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., I KZP 10/16, OSNKW 2016, nr 12, poz. 79 – zasada prawna).

Zasada lojalności procesowej sądu względem uczestników postępowania wymaga poinformowania ich o przysługujących im uprawnieniach procesowych w taki sposób, który zapewniłby im realną możliwość skorzystania z nich, co jest szczególnie doniosłe w sytuacji zmiany ustawodawstwa istotnie wpływającego na sytuację prawną stron. Pouczenie o treści art. 100 § 3 k.p.k. powinno nastąpić w zawiadomieniu o terminie rozprawy odwoławczej, a nie po jej zakończeniu i wydaniu wyroku. Skazany został błędnie pouczone, iż w nieprzekraczalnym (zawitym) terminie 7 dni od daty doręczenia odpisu wyroku ma prawo złożenia

wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku (k. 159). Jak wynika z karty 173 skazany zachował się zgodnie z pouczeniem.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że uchybienie terminowi nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, a więc takich których strona nie mogła usunąć, aby dokonać wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie między innymi w sytuacji mylnego pouczenia uczestnika postępowania o prawie, terminie lub sposobie zaskarżenia czynności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 czerwca 2011 r., II KZ 22/11, LEX nr 847149, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., III KK 122/12, OSNKW 2013, nr 1, poz. 9).

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę, Sąd Najwyższy zmienił postanowienie w zaskarżonej części przez uznanie, że wniosek o przywrócenie terminu jest skuteczny oraz przywrócił skazanemu Ł. K. termin do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ka .../17.

kc